

INTERVJU **Dora Domanjko**

» Zelo težko je nekaj izumiti na silo

Miran Varga Najmlajša nominiranka za inženirko leta je na slavnostni podelitvi naziva v Cankarjevem domu vse prisotne očarala z odgovori in nasmehom. Dora Domajnko, magistrica elektrotehnike in razvojna inženirka v podjetju RLS merilna tehnika, na vsakem koraku dokazuje, da rek »Na mladih svet stoji«, še kako drži.

Večino intervjujev ste opravili kmalu po podelitvi naziva Inženirka leta 2018. Kako na to priznanje gledate sedaj, ko ste podelitev že uspeli prespati?

Očarana sem nad pozitivnim odzivom, ki ga je deležen projekt. Prepogosto so znanstvena in tehnološka odlikovanja vezana na ožji, zaprt krog ljudi. Organizatorji so očitno opravili svojo nalogo približati tematiko ljudem več kot odlično. Glede na videno bo morebiti porast zanimanja za tehniko tolikšen, da bo treba namestiti pred šole dodatne varnostnike in s tem preprečiti nenadzorovan vdor bodočih inženirk v predavalnice. (smeh)

Slogan izbora Inženirka leta pravi "Od nevidnosti k navdihu". Kako se sedaj spopadate z močno povečano pozornostjo?

Za inženirje v razvoju je pozornost javnosti nenavadno stanje. Še več, nagnjenost k podrobnemu razlaganju svo-

jega dela v družbi bi prej označila kot socialni samomor. Naše delo je v večini primerov usmerjeno na razmeroma ozko in specifično področje, katerega razlaga terja od nevezčega sogovornika veliko koncentracije in dopušča malo možnosti za uravnotežen dialog. Veseli me, da poskušamo tematiko približati širši javnosti. Mediji so pri tem ključnega pomena ne samo zaradi svojega dosega, temveč predvsem zato, ker so profesionalci v oblikovanju zgodb v ljudem razumljive oblike. Če namreč o temi ne govorimo, lahko to vodi v neinformiranost, nevednost in celo ignoranco družbe, kar ima lahko resne posledice.

Všeč mi je bila misel, da je inženirka leta predvsem predsednica razreda, pomembne so prav vse kandidatke in nominiranke. Kakšne ambasadorke boste?

Res je, izraz predsednica razreda je zelo posrečen, tudi odzivi občinstva kažejo tako. Dejstvo je, da ena sama

predstavnica ne more zastopati prav vseh vidikov inženirskega poklica. Poznavanje zgolj ene plati medalje je lahko še slabše kot nepoznavanje. Informiranost zahteva v prvi vrsti kopičenje vseh dostopnih podatkov, mnenj, izkušenj, raziskav ... Šele nato se lahko na primer politiki korektno odločijo za spremembo zakonodaje ali dijaki za izbiro študija. Letos smo slišali deset različnih zgodb desetih nominirank. Upam, da bo med njimi vsak znal najti nekaj zase ali pa vsaj identificirati tisto, ki lahko največ pove o temi, ki ga zanima. Prepričana sem, da mu bo vsaka od nas pripravljena pomagati naprej.

Kakšno je vaše sporočilo mladim, vsem, ki kolebajo med družboslovno in naravoslovno potjo?

Menim, da se je na prvo žogo veliko lažje zaljubiti v družboslovne vede, saj vključujejo branje zanimivih knjig, komuniciranje ter kup uspešnih vzornikov z bleščečimi karierami v politiki ali estradi. Po drugi strani so naravoslovni predmeti pogosto selektivni, zahtevajo trdo delo v obliki neskončnih zbirk vaj in obljublajo, da se boste kot vrhunec svoje kariere lahko razstrelili v kakšnem sterilnem laboratoriju globoko pod zemljo. Če kljub tako zelo pristranski predstavitvi ene in druge možnosti še vedno niste odločeni, pomeni, da se vas je že globoko dotaknila raziskovalna strast. Pravzaprav je prava pot za vas že določena. Obljubim lahko, da se sčasoma na videz suho-

parne večšine računanja in merjenja začno sestavljati v celoto in vsak tak »klik« poplača težke začetke. Pridobljeno znanje nam pozneje omogoča dobro izhodišče na trgu delovne sile, možnost samostojne podjetniške poti in priložnost, da z ustvarjanjem novega povrnemo naložbo, ki jo je družba vložila v naš razvoj. Nihče ne želi biti dolžnik.

Kaj bi veljalo po vašem mnenju še narediti, da bi se več deklet in punc odločalo za naravoslovne oziroma tehnične poklice?

Bojim se, da dekleta v trenutnem okolju enostavno nimajo prave motivacije za izbiro tehniškega poklica. Rekla bi, da motivacija za takšno pot sledi krivulji oblike narobe obrnjene črke U glede na, hmmm, modernost družbe. V izrazito patriarhalnih ali slabo razvitih državah dekletom kakovosten tehniški študij sploh ni dostopen ali pa se zdi nespodobno, da bi dekleta posegala v »moška« dela. Nasprotno opazimo zelo visoko zanimanje za inženirski poklic v okoljih, kjer sta izobrazba in trg dostopna, vseeno pa se mladim lagodna prihodnost ne zdi samoumevna. Pri nas pa – govorim iz izkušenj milenijke – vse življenje živim v okolju z močno socialno pomočjo, z urejenimi proračuni tudi za dejavnosti, ki so družbi koristne, vendar se same ne morejo preživljati, in ob stalnem poudarjanju, da je treba slediti svojemu srcu. Izpolnitev lastnih sanj je postala življenjska odgovornost in kdor je ne doseže, je zguba. Ni čudno, da nas bolj privlačijo poti, ki ponujajo vsaj minimalno možnost, da bomo nekoč stali na rdeči preprogi Hollywooda, kot pa tvegati, da bomo ostali povsem nespektakularni.

Kaj pa lahko storite? Včasih se zdi, da ljudje v iskanju izgovorov s prstom najprej pokažejo na državo, češ da ni storila (dovolj) tega ali onega ...

Država sicer rada poudarja pomen tehniških kadrov, vendar nihče ni pripravljen žrtvovati svojih sanj za večji BDP. Pokazati moramo, da drži ravno nasprotno. Prireditve, kakršna je Inženirka leta, lahko dodajo tudi poklicu inženirke nekaj blišča. Prikažemo lahko neštete možnosti, ki jih odpira naravoslovna oziroma tehnična podlaga. Pri tem ne mislim samo na dejanske tehnične poklice, temveč tudi na vse izjemne družboslovce (voditelje, politike ...), ki so študirali naravoslovje. Tehnični način razmišlja-

INTERVJU **Dora Domanjko**

nja je v resnici čudovito izhodišče za marsikatero življenjsko pot. Nenazadnje menim, da bomo tudi svoje umetniške in športne strasti bolj kakovostno izživel, če ne bomo odvisni od naročnikov in projektov, temveč jih bomo sami dodajali v svoje življenje kot skrbno izbrane priboljške.

Od kje vaš navdih za inženirski poklic?

Dober zgled sem imela doma, oba starša sta namreč elektroinženirja. Sicer pa se tehnična samozavest počasi krepi skozi majhne zmage, na primer uspešno namestitev kolesa na prtljažnik avtomobila ali zlorabo spajkalnika za cvrtje plastike. V mojem primeru je gotovo veliko doprineslo tudi nenehno popraviljanje kajaka. Že najmanjša nepozornost na vodi je lahko pomenila nekaj dni brušenja s kotnim brusilnikom, tehtanja komponent lepila in skrbnega polaganja karbonskih krpic.

Kaj v vaših očeh naredi dobrega inženirja?

Da postanemo dober inženir, potrebujemo najprej pogum. Pomaga nam, da se zaženemo v na videz neobvladljivo pošastne izzive, začevši s tehniško izobrazbo, saj tehniške fakultete veljajo za zahtevnejše. Nadaljujemo pa korak za korakom. Vsaka rešena naloga je uspeh, vsak opravljen izpit je zmaga, vsak rešen tehnološki problem je lahko razlog za zmagoslavje. Če dovolimo, da nas ti majhni dogodki osrečujejo in ženejo naprej, bo uspeh na koncu prišel sam.

Kako ste se znašli v trenutnem delovnem okolju?

Slovenija je majhna in podjetje, kot je RLS, je težko zgrešiti. Stike smo navezali tako preko športa kot prek dejavnosti na fakulteti. Leta 2015 sem postala njihova študentka in in od takrat naprej so njihovi izzivi tudi moji.

Kako so vas sprejeli moški kolegi? Se počutite kot enakovredna članica ekipe?

Kolegi so me zelo lepo sprejeli. Na začetku me je nekoliko skrbelo, ker sem dobila mesto v razvojni skupini z drugega področja, kot pa je bila moja študijska usmeritev. Še vedno mi manjka marsikatero znanje, ki med elektro-

niki sicer velja za osnovo. Kmalu pa sem ugotovila, da mi poznavanje drugih področij omogoča tudi sveže pristope k reševanju izzivov. Danes imam svoj »prostor pod soncem«, svoje področje, ki ga lahko kakovostno pokrivam.

Delujete kot razvojna inženirka. Kaj bi radi nekoč razvili in zakaj?

To je napačno vprašanje. Zelo težko je nekaj izumiti na silo. Večina velikih zgodovinskih odkritij se je zgodila, ko je dozorel čas zanje in se je našel nekdo, ki je znal to izkoristiti. Tako je na primer neki izdelovalec očal prvi izdelal mikroskop in s tem omogočil prebojna odkritja na področju celic. Vsi, ki so v tem času svoja življenja posvečali razvoju letelih preprog, so ostali praznih rok, čeprav je bilo več znanja, sredstev in povpraševanja takrat na voljo na področju preprog. Sama si želim, da bi znala izkoristiti podobne priložnosti, ko se te ponudijo, in da bi delovala v okolju, kjer se porajajo takšne priložnosti, torej v naprednem in inovativnem okolju. Je pa zato treba imeti stalno odprte oči.

Dobri inženirji so iskani po vsem svetu, bi vi zaradi službe bili pripravljene zapustiti Slovenijo?

Menim, da je za srečno življenje potrebno uravnoteženo gojiti vsa področja, ne zgolj poklica. Odhod v tujino bi mi pomenil velike izgube na področju priložnosti. Pogrešala bi prijatelje in družino. Verjamem, da lahko Slovenija kljub majhnosti ponudi kakovostno izobrazbo, vrhunska podjetja in raziskovalne ustanove. Ne nazadnje tudi davke raje plačujem v državi, ki mi je omogočila šolanje, kot pa kje drugje.

Kaj bi sicer počeli, če ne bi bila inženirka?

Iskreno povedano – ne vem. Življenje nam ponudi veliko priložnosti, nekatere dodatne si lahko priborimo sami, nekaterih možnosti pa enostavno nimamo. Če smo tekom celotne poti sprejemali odločitve, na katere smo ponosni in za katerimi lahko stojimo, bomo lahko ponosni tudi na doseženi cilj, čeprav je ta lahko povsem različen od pričakovanj.